

1

2

3

4

5

6

Wat is trauma: wat zagen we in het filmpje?

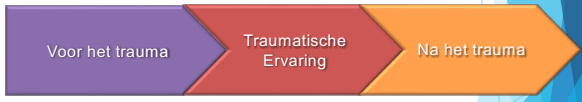
- ▶ Niet elke ingrijpende gebeurtenis veroorzaakt een trauma. Vaak gaat 't over met steun en hulp van belangrijke anderen.
- ▶ Meest impact is er van interpersoonlijke ingrijpende gebeurtenissen. Zeker als er opzet meespeelt.
- ▶ Mensen hebben mensen nodig!

7

Wanneer en hoe doet ertoe

8

Trauma ontspoord de toch al kwetsbare ontwikkeling

9

De ontwikkeling van hersenen in onveilige omstandigheden

- De hersenen ontwikkelen zich om te overleven in onveilige omstandigheden:
 - Iemand is constant alert op gevaar;
 - En ervaart steeds meer neutrale prikkels als bedreigend waardoor hij/zij vaak reageert met stressreacties;
 - het interne alarmsysteem wordt overactief.

10

Een belangrijk onderwerp voor mensen met een beperking en voor mensen met EMB

11

Trauma en verstandelijke beperking: omvang van het probleem

- Kinderen met een verstandelijke beperking en EMB lopen een groot risico op het meemaken van traumatische ervaringen. (EMB: 27-33 %, 2023, Hoogstad, Mevissen& Didden)
- Kinderen met een ernstige verstandelijke beperking maken meer negatieve jeugdervaringen mee dan anderen. Het wordt vaak niet herkend. Laat staan behandeld.
- Hulpverleners hebben vaak het idee dat ze te weinig kennis van zaken hebben om kinderen met EMB en een traumaverleden te ondersteunen.
- Behandelingen voor kinderen met een verstandelijke beperking zijn vaak gericht op het vergroten van gehoorzaam gedrag.
- Traumatische stress kan leiden tot veranderingen op het gebied van leren, gedrag en ook fysiek – dit maakt het risico op trauma voor deze kinderen mogelijk nog groter.

12

De beperking zelf als trauma?

- ▶ Het hebben van een beperking is zwaar en stigmatiserend. Jaar na jaar ervaren en dragen dat dat zo is valt niet mee.
- ▶ We hebben het er bijna nooit over en houden er weinig rekening mee

- ▶ Je bent een teleurstelling voor je ouders en familie. Die hoopten op een gezond kind.
- ▶ Je voelt je anders
- ▶ Genegeerd, geïsoleerd
- ▶ Verkeerd begrepen
- ▶ Niet de kansen en de mogelijkheid hebben te doen die anderen wel doen
- ▶ Veel grote en kleine T's! Je ziet de dingen niet altijd aankomen.

13

Risico op het meemaken van traumatische gebeurtenissen

2x grotere kans op emotionele verwaarlozing, mishandeling en opgroeien in huiselijk geweld

3-5 keer grotere kans op seksueel misbruik

4x grotere kans om slachtoffer te worden van een misdrijf
2x zo grote kans om gepest te worden

14

Risico op het meemaken van traumatische gebeurtenissen

Grotere kans op traumatische incidenten met betrekking tot fixatie en afzondering

Meer kans op letsel en ongelukken in vergelijking met leeftijdgenoten zonder beperking

Meer kans op stress/trauma als gevolg van medische procedures

15

Komt je dit bekend voor bij jouw doelgroep?

16

"We zijn bij heel veel verschillende organisaties geweest. Ze hadden geen idee hoe ze ons konden helpen"

17

Linda

18

Wat zou je als begeleider/ouder voor haar kunnen doen?

- ▶ Bespreek met degene die naast je zit.
- ▶ Inventarisatie

19

Hoe herken je trauma?

- ▶ Diagnostiek moet!
- ▶ Zoek een ervaren gedragsdeskundige of organisatie die thuis is met deze doelgroep en deze problematiek
- ▶ Er naar vragen: cliënten vertellen het niet snel uit zichzelf.
- ▶ Ouders ook niet

20

En wat als mensen niet kunnen praten?

21

Gebruik een screeningslijst & observeer (bv uit het SOS boek p132-133):

- ▶ Emotionele disregulatie en gedragsdisregulatie
 1. Regressie in verworven vaardigheden
 2. Toegenomen verlatingsangst
 3. Verstoring van de slaap
 4. Verstoring van emoties
- ▶ Abnormaal opvallend nieuw gedrag (bv seksuele handelingen maaden etop).
- ▶ Aversieve situationalereacties (bv ergens niet meer heen willen)
- ▶ Gedragssignalen die gerelateerd kunnen worden aan het soort aversieve ervaringen die zijn voorgevallen (bv na geweldervaringen: ineenkrimpen bij onverwachte bewegingen)

22

En dan? Maak een plan!

- ▶ Hulp voor alle betrokkenen
- ▶ Vergeet vooral de ouders/familie niet
- ▶ Maak gebruik van de sterke kanten die er zijn
- ▶ En zaal hoop!

23

Zet in op veiligheid

24

Stabiele relaties

"The research on the most effective treatments to help child trauma victims might be accurately summed up this way: what works best is anything that increases the quality and number of relationships in the child's life."

Bruce D. Perry & Maia Szalavitz, The boy who was raised as a dog and other stories of a child psychiatrist. What traumatized children can learn us about love, loss and healing. 2006

25

Veiligheid & vertrouwen

- ▶ Fysieke veiligheid is niet hetzelfde als psychische veiligheid.
- ▶ Jouw veiligheid zal niet dezelfde zijn als die van de cliënt.
- ▶ Om de cliënt te helpen zich veilig te voelen, helpt het om de omgeving te bekijken door een 'traumabril'.

26

Samenwerken

- ▶ Wees een pleitbezorger
- ▶ Zichtbare samenwerking vergroot gevoel van veiligheid
- ▶ Veel herhaling van nieuwe herstellende ervaringen in verschillende relaties

27

Herstel is mogelijk!

- ▶ Ieder niveau kan een vliegwielt zijn
- ▶ Helpen kan op veel manieren

28

29

Zelfzorg

'De verwachting dat we omringd kunnen zijn met mensen die lijden en daardoor als hulpverlener niet worden geraakt, is net zo onrealistisch als verwachten dat we door water kunnen lopen zonder nat te worden'

(Naomi Rachel Remen, 2006)

30

Wat levert dit op aan gedachten en gevoel?

Is er iets wat je morgen anders gaat doen?

31

Vragen?

Aafke Scharloo, 2023

32

► Dank voor de aandacht!

► Contactinfo: Aafkescharloo@gmail.com

26-03-2024 33

33